

Tăng cường liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng chương trình đào tạo - giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo

TS. NGUYỄN THỊ KIM THU

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: kimthu.ktct@gmail.com

Nhận ngày 3 tháng 12 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 2 năm 2025.

Tóm tắt: Trong nền kinh tế thị trường, nhu cầu về nhân lực có chất lượng cao không ngừng tăng lên với các tiêu chuẩn ngày càng khắt khe hơn, đòi hỏi không chỉ giỏi về chuyên môn mà còn phải có khả năng thích ứng cao với sự phát triển của nền kinh tế. Đây là yếu tố quyết định gia tăng năng suất lao động, nâng cao năng lực cạnh tranh và bảo đảm sự phát triển bền vững cho doanh nghiệp nói riêng và nền kinh tế nói chung. Tuy nhiên, hiện nay, các trường đại học ở nước ta chưa hoàn toàn đáp ứng được các nhu cầu nhân lực cho doanh nghiệp, bởi lẽ chương trình đào tạo còn mang nặng tính lý thuyết, chưa thực sự được xây dựng trên cơ sở thực tiễn nhu cầu nhân lực của doanh nghiệp⁽¹⁾.

Từ khóa: liên kết đào tạo; trường đại học; doanh nghiệp; chương trình đào tạo.

Abstract: In a market economy, the demand for high-quality human resources continues to rise, with increasingly stringent standards. Graduates are expected not only to excel in their fields but also to adapt to economic changes - key factors in boosting productivity, competitiveness, and sustainable development for both businesses and the economy. However, universities in Vietnam have not fully met the labor market's demands, as training programs remain heavily theoretical and are not adequately designed based on real-world business needs.

Keywords: education collaboration; higher education; enterprises; curriculum.

1. Khái niệm, vai trò của sự liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong việc xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo.

1.1. Khái niệm liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong việc xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo

Theo Luật Giáo dục Đại học 2012 của Việt Nam, một trong những mục tiêu cơ bản của giáo dục đại học là "đào tạo nhân lực, nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài, nghiên cứu khoa học, công nghệ, tạo ra tri thức, sản phẩm mới, phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh và hội nhập quốc tế"⁽²⁾. Để đạt được mục tiêu đó, việc xây dựng các trường đại học chất lượng, hiện đại, kết hợp giữa đào tạo và nghiên cứu khoa học với thực tiễn là một

chiến lược bền vững không thể thiếu. Để đảm bảo hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học liên kết chặt chẽ với thực tiễn của xã hội và doanh nghiệp, hợp tác toàn diện giữa nhà trường và doanh nghiệp đang ngày càng được coi trọng hơn.

Theo Đỗ Thị Thanh Toàn: "Quan hệ liên kết, hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp" là tất cả mọi hình thức tương tác trực tiếp hay gián tiếp, có tính chất cá nhân hay tổ chức giữa trường đại học và các doanh nghiệp nhằm hỗ trợ lẫn nhau vì lợi ích của cả hai: hợp tác trong đào tạo, nghiên cứu và phát triển, kích thích sự vận động năng động qua lại của cán bộ quản lý, giảng viên, người học và các nhà chuyên môn đang làm việc tại các doanh nghiệp; thương mại hóa các kết quả nghiên cứu; xây dựng

chương trình đào tạo; tổ chức học tập suốt đời; hỗ trợ các nỗ lực sáng nghiệp và quản trị tổ chức⁽⁹⁾.

1.2. Vai trò của sự liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong việc xây dựng chương trình đào tạo

Liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp nói chung và trong hoạt động xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo nói riêng mang đến lợi ích cho nhiều chủ thể trong nền kinh tế, cụ thể:

Thứ nhất, đối với người học. Lợi ích trước nhất và rõ nét nhất người học thu được từ việc tăng cường liên kết này chính là sự gia tăng vốn tri thức và hiểu biết liên quan đến ngành nghề họ đang theo học, từ đó có những nhận thức đầy đủ hơn về cơ hội phát triển và khả năng thăng tiến trong tương lai khi tham gia vào thị trường lao động. Từ đó, người học sẽ có thêm hiểu biết về các đặc thù riêng có của công việc và ngành nghề mình đang theo đuổi, để qua đó nhận diện được chính xác lĩnh vực chuyên sâu mà họ muốn phát triển sau khi tốt nghiệp và trang bị dần các kiến thức đó ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Thứ hai, đối với trường đại học và giảng viên. Những giá trị tích cực mang đến cho các trường đại học trong quá trình liên kết với doanh nghiệp là việc sinh viên ra trường có cơ hội nghề nghiệp rộng mở với mức thu nhập tốt, là hình thức xây dựng uy tín vững chắc và nhanh chóng nhất, quảng bá sản phẩm giáo dục, phương pháp quản trị và quản lý sáng tạo. Hơn nữa, thông qua liên kết, các trường đại học cũng được hưởng lợi từ các nguồn nhân lực, tài chính và vật chất do doanh nghiệp đóng góp. Mặt khác, tiềm năng phát triển các dòng thu nhập mới của các trường đại học trong liên kết với doanh nghiệp, cho phép họ tối ưu hóa các nguồn lực hạn chế của mình. Đồng thời, thông qua liên kết, các giảng viên cũng được hưởng lợi từ các cơ hội học tập và đào tạo chuyên nghiệp đi kèm với việc tăng cường tiếp xúc với thực tiễn sản xuất, kinh doanh để tích lũy thêm kinh nghiệm trong lĩnh vực nghề nghiệp mà họ giảng dạy cũng như tiếp cận được với các phương pháp quản lý và lãnh đạo khác nhau.

Thứ ba, đối với doanh nghiệp. Thông qua các chương trình liên kết, một lực lượng lao động dồi dào và tài năng trong tương lai được hình thành, có kiến thức và có kỹ năng tốt. Từ đó, doanh nghiệp có cơ

hội tuyển dụng được nhân viên tốt, nhân viên tương lai có các kỹ năng theo yêu cầu của ngành nghề mà không cần phải đào tạo lại.

Đồng thời, doanh nghiệp có cơ hội quảng bá về doanh nghiệp, cơ hội học tập nâng cao chuyên môn, nâng cao uy tín và vị thế cho doanh nghiệp. Các hoạt động liên kết với cơ sở giáo dục đại học, đứng từ góc nhìn của doanh nghiệp chính là các cơ hội quảng bá hình ảnh về một doanh nghiệp có trách nhiệm với xã hội. Những mối quan hệ hợp tác như vậy tạo ra một hình ảnh tích cực của doanh nghiệp trong trường học và cộng đồng. Quan hệ đối tác giữa nhà trường và doanh nghiệp đã giúp mang lại một hình ảnh tích cực hơn, cho phép mở rộng phạm vi tiếp cận của doanh nghiệp tới những cá nhân có uy tín trong xã hội.

Mối quan hệ bền vững giữa nhà trường và doanh nghiệp có thể giúp hình thành các chương trình giáo dục nghề nghiệp và hướng nghiệp, từ đó có thể tạo ra nguồn nhân lực lành nghề, có chất lượng cao, có khả năng đóng góp vào sự thịnh vượng kinh tế của quốc gia và khả năng cạnh tranh toàn cầu.

2. Nội dung liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong việc xây dựng chương trình đào tạo

2.1. Liên kết trong xây dựng và đổi mới chương trình đào tạo

Các trường đại học định kỳ hai năm sẽ tiến hành rà soát, chỉnh sửa, đổi mới chương trình đào tạo, quá trình đó đều phải dựa trên việc khảo sát nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực của doanh nghiệp. Trên cơ sở các thông tin thu thập được, trường đại học sẽ xây dựng kế hoạch, lựa chọn các nội dung về kiến thức và kỹ năng cần thiết để đưa vào chương trình đào tạo sao cho phù hợp với nhu cầu của doanh nghiệp trong từng vị trí việc làm cụ thể, có tính đến đặc thù của các nhóm ngành nghề, lĩnh vực sản xuất, kinh doanh. Từ những thông tin về những yêu cầu doanh nghiệp mong muốn người lao động có được, trường đại học tiến hành xây dựng nội dung chương trình học tập cụ thể đối với từng ngành, nghề đào tạo phù hợp thực tiễn của doanh nghiệp, tương xứng với nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong phạm vi khả năng của trường đại học. Căn cứ vào khung chương trình tổng quát, chuẩn đầu ra của ngành học, trường đại học xác định từng nội dung hoạt động cụ thể cần được đào tạo, thống nhất phân

bổ nội dung chương trình theo hướng tiếp cận thị trường, và lấy người học làm trung tâm.

Việc hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng và đổi mới chương trình đào tạo sẽ giúp chương trình đào tạo đáp ứng tốt hơn nữa yêu cầu, từ đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực cho doanh nghiệp.

2.2. Liên kết trong thực hiện chương trình đào tạo

Kết quả của hoạt động liên kết này là nguồn nhân lực sau quá trình đào tạo đáp ứng được yêu cầu phát triển của kinh tế - xã hội, đáp ứng được nhu cầu tuyển dụng thực tế của doanh nghiệp. Để thực hiện các hoạt động liên kết này, các doanh nghiệp có thể cử đại diện của mình tham gia vào quá trình xây dựng chương trình và thực hiện các hoạt động đào tạo. Đồng thời, các doanh nghiệp hỗ trợ cho các trường đại học về tài chính, cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho các hoạt động giảng dạy và học tập trường đại học và tại doanh nghiệp. Doanh nghiệp hỗ trợ cho trường đại học về tài chính, cơ sở vật chất, máy móc, trang thiết bị phục vụ cho quá trình đào tạo (thiết bị dạy học) nhằm khắc phục tình trạng thiếu trang thiết bị, thiết bị lạc hậu, lỗi thời không theo kịp bước tiến của khoa học công nghệ. Việc doanh nghiệp hỗ trợ vật chất cho trường đại học thường được thể hiện dưới các hình thức: doanh nghiệp hỗ trợ tài chính, cơ sở vật chất kỹ thuật, máy móc, trang thiết bị cho trường đại học trong quá trình học tập, trải nghiệm, thực tập tại cơ sở giáo dục đại học và tại doanh nghiệp. Sự hỗ trợ này sẽ giúp cho cán bộ, giảng viên, sinh viên thuận lợi hơn rất nhiều trong quá trình nghiên cứu, học tập, thực tập trải nghiệm. Điều đó cũng góp phần tạo hứng thú, động lực cho cán bộ, giảng viên, sinh viên nghiên cứu, học tập để trưởng thành, đáp ứng được các nhu cầu biến đổi không ngừng của nền kinh tế.

2.3. Doanh nghiệp và trường đại học ký hợp đồng đào tạo cho doanh nghiệp

Ở nội dung liên kết này, doanh nghiệp gửi đơn hàng tới trường đại học yêu cầu đào tạo lực lượng lao động có trình độ, kỹ năng đáp ứng vị trí việc làm tại doanh nghiệp, đây là lực lượng lao động đang làm việc tại doanh nghiệp. Căn cứ vào đơn hàng, hợp đồng hợp tác cụ thể, trường đại học chủ động thực hiện có sự tham gia từ phía doanh nghiệp. Đồng thời, doanh nghiệp tư vấn hướng nghiệp cho sinh viên của

các trường đại học, đặt hàng tuyển dụng sinh viên tốt nghiệp từ trường đại học cho các vị trí việc làm phù hợp tại doanh nghiệp.

2.4. Liên kết trong tổ chức hoạt động trải nghiệm, kiến tập, thực tập của sinh viên

Hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp trong hoạt động thực tập, trải nghiệm của sinh viên, người học được thể hiện ở những nội dung cơ bản sau: Doanh nghiệp tạo điều kiện về địa điểm để sinh viên, người học của trường đại học đến thăm quan, thực tế, trải nghiệm trong suốt quá trình học tập; doanh nghiệp giúp sinh viên lựa chọn vấn đề thực tập, giao nhiệm vụ chuyên môn cụ thể, vừa sức cho sinh viên thực tập tại doanh nghiệp. Đây cũng là cơ hội để sinh viên tự xác định một cách rõ ràng nhất định hướng công việc và nghề nghiệp của bản thân trong tương lai.

Mặt khác, bằng những đóng góp thiết thực của mình cho doanh nghiệp, sinh viên có thể nhận được sự hỗ trợ kinh phí từ phía doanh nghiệp, có thể được lựa chọn là ứng viên có tiềm năng của doanh nghiệp. Trong thời gian kiến tập, thực tập, sinh viên có thể được doanh nghiệp cho tham gia làm việc ngay như những nhân viên trong doanh nghiệp nhưng lại hưởng lương thấp hơn nhân viên chính thức, đó là một ưu thế khi doanh nghiệp tận dụng nguồn nhân lực của nhà trường để thực hiện các công việc đặt ra. Trong quá trình thực tập, lãnh đạo doanh nghiệp có thể tìm hiểu và lựa chọn những sinh viên xuất sắc cho nhu cầu tuyển dụng nhân lực của mình trong tương lai. Từ hoạt động thực tế, thực tập ở doanh nghiệp, sinh viên chính là kênh truyền đạt thông tin giữa nhà trường và doanh nghiệp. Qua đó, nhà trường có thêm thông tin cho việc cải tiến chương trình, nội dung đào tạo, đồng thời các nhà tuyển dụng có cơ hội đóng góp những ý kiến quan trọng đối với chương trình đào tạo để đảm bảo mục tiêu tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội.

Để hoạt động thực tập, trải nghiệm của sinh viên ở các doanh nghiệp đạt hiệu quả cao, các doanh nghiệp sẽ cử cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật của mình trực tiếp tham gia hướng dẫn sinh viên trong quá trình thực tập. Từ sự hướng dẫn của cán bộ doanh nghiệp, sinh viên sẽ được tiếp cận trực tiếp với hệ thống máy móc, thiết bị ở doanh nghiệp và trực tiếp xử lý những tình huống phát sinh trong quá trình vận

hành máy móc cũng như các tình huống trong thực tế công việc. Hoạt động này không chỉ góp phần tăng hiểu biết và tri thức chuyên môn, kỹ năng mềm cần thiết cho sinh viên mà còn góp phần xây dựng, điều chỉnh chương trình đào tạo phù hợp với yêu cầu nhân lực của doanh nghiệp.

2.5. Liên kết trong nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ

Đây là hình thức liên kết cao nhất giữa trường đại học và doanh nghiệp trong quá trình đào tạo và bồi dưỡng nguồn nhân lực. Mỗi quan hệ liên kết này không chỉ bắt nguồn từ nhu cầu của trường đại học mà còn từ chính nhu cầu đi tắt đón đầu và phát triển vượt bậc của các doanh nghiệp. Ở Việt Nam, liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ trước mắt chưa đạt được sự phát triển như kỳ vọng do còn nhiều khó khăn trong thực tiễn. Quá trình phối hợp, liên kết hiện nay thường chỉ giới hạn ở các hợp đồng kinh tế giữa trường đại học và doanh nghiệp trong việc xây dựng đề án hợp tác nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ cụ thể cho từng giai đoạn để phối hợp triển khai, thực hiện. Cụ thể là: trường đại học và doanh nghiệp, khi có nhu cầu nghiên cứu sẽ xây dựng bản thuyết minh trong đó nêu rõ tầm quan trọng của vấn đề nghiên cứu, nội dung nghiên cứu, tính cấp thiết, tính khoa học, tính thực tiễn, khả năng áp dụng trong thực tế,... Trên cơ sở đó, trường và doanh nghiệp cùng tiến hành nghiên cứu.

Qua nhu cầu của doanh nghiệp, trường đại học sẽ tìm hiểu nội dung cần nghiên cứu, xây dựng đề cương và tiến hành nghiên cứu trên cơ sở có sự hỗ trợ của doanh nghiệp. Trường đại học và doanh nghiệp thành lập các trung tâm nghiên cứu nhà trường - doanh nghiệp và các công viên khoa học. Việc thành lập trung tâm này nhằm khuyến khích các mối quan hệ thường xuyên và lâu dài giữa những cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật ở doanh nghiệp với các giảng viên, nghiên cứu viên của trường đại học.

Để xây dựng mối quan hệ hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp trong nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ, nhà trường và doanh nghiệp cần thành lập hội đồng khoa học, trong đó thành phần bao gồm cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật của doanh nghiệp sẽ cùng với cán bộ, giảng viên nhà trường thực hiện các nhiệm vụ nghiên cứu, tham gia hướng

dẫn, hỗ trợ sinh viên lựa chọn vấn đề nghiên cứu; tham gia đánh giá, nghiệm thu các kết quả nghiên cứu khoa học của sinh viên. Doanh nghiệp hỗ trợ tài chính, cơ sở vật chất, máy móc, trang thiết bị kỹ thuật cho nhà trường để thực hiện các chương trình, đề án, dự án hoặc các đề tài nghiên cứu của nhà trường hoặc do cả nhà trường và doanh nghiệp tham gia. Hoạt động liên kết này bắt nguồn từ lợi ích của cả hai bên, từ đó mang lại lợi ích cho toàn xã hội.

3. Một số giải pháp cơ bản tăng cường liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng chương, đổi mới trình đào tạo đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo đại học ở Việt Nam

3.1. Nâng cao nhận thức của các chủ thể về hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo nguồn nhân lực

Trong hoạt động liên kết giữa doanh nghiệp và trường đại học, nâng cao nhận thức về mối liên kết này của các chủ thể liên quan được coi là giải pháp nền tảng, có tác động trực tiếp đến việc xây dựng mối quan hệ hợp tác bền vững giữa 2 bên trong đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp. Cụ thể, cần nâng cao nhận thức của các chủ thể về vai trò, trách nhiệm của mình trong vun đắp mối quan hệ hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp trong xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp sẽ giúp phát huy lợi thế, khắc phục những yếu tố cản trở quá trình hợp tác. Để nâng cao nhận thức của các cán bộ, giảng viên, sinh viên các trường đại học, cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật, công nhân, lao động tại doanh nghiệp, trường đại học phải là đầu mối thực hiện các hoạt động. Trước hết, cần tổ chức các hội nghị riêng hoặc lồng ghép ở các cấp bản về sự cần thiết, những lợi ích của việc liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp; trao đổi những kinh nghiệm trong và ngoài nước về vấn đề này; làm rõ vai trò, trách nhiệm cụ thể của nhà trường và doanh nghiệp trong liên kết này. Bên cạnh đó, các trường cần thường xuyên tổ chức các hoạt động giao lưu doanh nghiệp và sinh viên.

Về phía doanh nghiệp, thông qua các hoạt động tiếp xúc thường xuyên, doanh nghiệp sẽ nắm bắt được ưu, nhược điểm của sinh viên và có sự đánh giá

độ phù hợp và mức độ đáp ứng yêu cầu của sinh viên nếu tuyển dụng vào doanh nghiệp. Điều này sẽ giúp doanh nghiệp nhận thấy trách nhiệm của mình đối với việc xây dựng chương trình đào tạo, rèn luyện tri thức, kỹ năng, tác phong, thái độ cho sinh viên để những sinh viên đó có thể trở thành nhân lực tiềm năng của chính doanh nghiệp mình trong tương lai.

3.2. Đổi mới nội dung, phương thức liên kết giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo

Hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo là một quá trình thực hiện liên tục từ khâu đầu đến đầu ra của quá trình đào tạo. Nói cách khác, cần gắn kết từ công tác tuyển sinh đầu vào đến các hoạt động đào tạo tới các hoạt động giải quyết việc làm cho sinh viên sau khi ra trường. Muốn thúc đẩy mối quan hệ hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp trong xây dựng, đổi mới chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp, cả nhà trường và doanh nghiệp cần đổi mới hơn nữa nội dung hợp tác, cụ thể: nếu trước đây chỉ dừng lại ở những nội dung mang tính truyền thống như: hợp tác trong tiếp nhận sinh viên kiến tập, thực tập, trải nghiệm cho sinh viên; hợp tác trong tư vấn nghề nghiệp và giải quyết việc làm cho sinh viên sau khi ra trường thì đến nay, nhà trường và doanh nghiệp cần mở rộng nội dung hợp tác bao gồm: liên kết ở khâu đầu vào - định hướng nghề nghiệp và tư vấn tuyển sinh; hợp tác chặt chẽ hơn trong hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ; hợp tác, trao đổi nhân sự trong hoạt động giảng dạy tại trường, hợp tác định hướng, xây dựng, đánh giá chuẩn đầu ra...

Bên cạnh những đổi mới trong nội dung đào tạo, cả cơ sở đào tạo và doanh nghiệp cũng cần có những đổi mới về phương thức thực hiện các hoạt động liên kết như: doanh nghiệp cần chú trọng việc trao đổi cán bộ, cử nhân lực của mình (cán bộ quản lý, cán bộ kỹ thuật) trực tiếp tham gia vào các hoạt động đào tạo nguồn nhân lực ở nhà trường, như: cùng cán bộ, giảng viên nhà trường trực tiếp làm công tác định hướng nghề nghiệp và tư vấn tuyển sinh, trực tiếp đứng lớp chia sẻ với sinh viên nội dung môn học trên góc độ người làm việc thực tiễn; tham gia bàn luận và cùng các khoa chuyên môn xây dựng chương trình đào tạo với các module học lý thuyết và thực

hành kết hợp... Đồng thời, nhà trường cần có cơ chế tạo cho doanh nghiệp nhận thấy lợi ích của họ khi họ trực tiếp tham gia như: giới thiệu doanh nghiệp, nhu cầu tuyển dụng, vị trí việc làm, yêu cầu ứng viên... của doanh nghiệp sẽ được công khai trên website, tạp chí. Thực hiện được các giải pháp này sẽ giúp sinh viên, nhà trường nắm bắt được nhu cầu doanh nghiệp, doanh nghiệp cũng sẽ nắm được thông tin đào tạo từ nhà trường, làm cơ sở cho lựa chọn nhân lực sau đào tạo phù hợp với nhu cầu của doanh nghiệp.

Đối với liên kết thực hiện nội dung chương trình đào tạo, cơ sở đào tạo cần hỗ trợ tổ chức các khóa đào tạo theo đơn đặt hàng của doanh nghiệp hoặc bồi dưỡng kiến thức chuyên môn cho nhân sự của doanh nghiệp. Đồng thời, nhà trường mời các chuyên gia trong các doanh nghiệp trực tiếp tham gia giảng dạy một số học phần liên quan những tác nghiệp trực tiếp của doanh nghiệp, mời các chuyên gia của doanh nghiệp tham gia hướng dẫn đồ án, đánh giá kết quả học tập của người học và có chế độ thù lao hợp lý cho cán bộ doanh nghiệp làm công tác này. Ngoài ra, cần tạo điều kiện cho cán bộ, giảng viên của nhà trường tham gia làm việc tại các doanh nghiệp để tích lũy kinh nghiệm thực tế, tạo điều kiện cho sinh viên vừa học, vừa làm tại các doanh nghiệp để có những trải nghiệm và ứng dụng kịp thời những nội dung lý thuyết được học trong thời gian học tập tại trường vào vị trí việc làm tại doanh nghiệp.

3.3. Hoàn thiện cơ chế, chính sách liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong xây dựng chương trình đào tạo

Để thúc đẩy mối quan hệ hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp trong xây dựng chương trình đào tạo, cần chú ý vào các giải pháp sau: Nhà trường cần xây dựng và triển khai thực hiện các đề án, dự án về hợp tác giữa cơ sở đào tạo và doanh nghiệp trong xây dựng chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp. Nhà trường cần có chính sách hỗ trợ các trường đại học trong việc tìm hiểu nhu cầu cũng như dự báo về nhu cầu tuyển dụng của các ngành, các lĩnh vực. Cụ thể: có cơ chế chi trả thù lao cho các chuyên gia của doanh nghiệp tham gia giảng dạy cần được cụ thể hóa trong quy chế chi tiêu nội bộ; khích lệ những đơn vị, cá nhân hợp tác với doanh nghiệp thông qua hình thức khen thưởng hay coi đó là một

tiêu chuẩn đánh giá chất lượng công việc hàng năm... Điều này có thể tạo ra động lực cho họ tích cực, chủ động và sáng tạo trong tìm kiếm và thực hiện liên kết, hợp tác với các doanh nghiệp. Những cơ chế, chính sách này chính là nền tảng để thúc đẩy xây dựng và phát triển liên kết hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp.

Nhà trường và doanh nghiệp cần xây dựng và ký kết các văn bản hợp tác với các điều khoản rõ ràng, cụ thể, trong đó thể hiện cơ chế ràng buộc giữa các bên tham gia hợp tác. Ví dụ: Trường đại học mời chuyên gia của doanh nghiệp tham gia Hội đồng chấm khoa luận, đồ án tốt nghiệp, tham gia giảng dạy một số học phần hoặc chuyên đề phù hợp với năng lực và thế mạnh của chuyên gia... Sau đó tổng kết, đánh giá kết quả của khóa đào tạo rút ra mặt mạnh, mặt yếu, khắc phục những tồn tại cho các khóa đào tạo sau. Sau khi kết thúc mỗi khóa đào tạo, sinh viên được doanh nghiệp tư vấn, bố trí việc làm tại các doanh nghiệp liên kết hoặc tự khởi nghiệp.

Đồng thời, cần xác định rõ nội dung, thời gian hợp tác, quyền lợi, trách nhiệm, nghĩa vụ của các bên khi tham gia liên kết, đảm bảo nguyên tắc cùng có lợi, nêu rõ những lợi ích mà các bên được hưởng, đặc biệt là đối với doanh nghiệp khi xây dựng văn bản ghi nhớ hợp tác. Cần có chế độ, chính sách rõ ràng đối với cán bộ của doanh nghiệp khi tham gia các hoạt động liên kết như xây dựng chương trình đào tạo, giảng dạy, hướng dẫn sinh viên như: mời giảng dạy chuyên đề, hội đồng chấm khóa luận, đồ án tốt nghiệp có chính sách ưu tiên trong việc tuyển dụng lao động đối với những doanh nghiệp có mối quan hệ hợp tác tốt, xây dựng hình thức liên kết như doanh nghiệp tài trợ kinh phí cho sinh viên có điều kiện khó khăn, sinh viên xuất sắc; ngược lại, doanh nghiệp sẽ quyền ưu tiên trong việc tuyển chọn nhân sự từ các khóa sinh viên tốt nghiệp của trường.

Các trường đại học cần thường xuyên trao đổi với doanh nghiệp để điều chỉnh, đổi mới các chương trình đào tạo cho phù hợp với thực tế sản xuất, kinh doanh phù hợp với nhu cầu thị trường lao động và có cơ chế thu hút doanh nghiệp cùng nhà trường tham gia vào quá trình xây dựng chương trình đào tạo, biên soạn giáo trình, tài liệu học tập trên cơ sở khung chương trình chuẩn quốc gia. Các trường đại học cần tạo động lực có cán bộ, giảng viên chủ động

trong việc hợp tác với doanh nghiệp thông qua việc xây dựng cơ chế thi đua, khen thưởng; hỗ trợ cho các giảng viên tiếp xúc với công việc thực tế tại doanh nghiệp, cập nhật kiến thức nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy. Ví dụ, nhà trường có thể ký hợp đồng có thời hạn với các doanh nghiệp, giới thiệu giảng viên đến đó làm việc để học tập kinh nghiệm, sau đó họ trở về trường thực hiện giảng dạy như bình thường. Nhà trường cần có biện pháp thu hút các nguồn tài chính để lập quỹ khen thưởng, hỗ trợ cán bộ, giảng viên trong giảng dạy, học tập và tham gia các hoạt động hợp tác đào tạo.

Các trường cần duy trì, phát triển mạng lưới liên kết với cựu sinh viên đang làm việc và có vị trí tại các doanh nghiệp. Lực lượng này sẽ là cầu nối cho các hoạt động hợp tác cơ sở đào tạo và doanh nghiệp trong xây dựng chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp. Với sự giúp sức của các cựu sinh viên, nhà trường sẽ có những kênh thông tin đầy đủ, chính xác, cập nhật về nhu cầu, yêu cầu nhân lực của doanh nghiệp đối với người lao động tương lai.

Như vậy, yêu cầu của giáo dục đại học hiện nay đối với việc đào tạo nguồn nhân lực là phải đảm bảo sự thống nhất học đi đôi với hành, lý luận gắn liền với thực tiễn, phát triển trình độ tri thức, kỹ năng, hoàn thiện nhân cách, đạo đức nghề nghiệp để đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước, thích ứng với môi trường trong nước và quốc tế. Để đạt mục tiêu đó, giải pháp tối ưu nhất hiện nay là nhà trường và doanh nghiệp cần hợp tác với nhau ngay từ trong quá trình đào tạo. Đây là vấn đề tất yếu xuất phát từ lợi ích của các bên và vì mục tiêu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đưa đất nước phát triển bền vững./.

(1) Nguyễn Thị Thanh Dần (2018), *Giải pháp hợp tác giữa Trường Đại học Điện lực và doanh nghiệp trong việc đào tạo kỹ năng nghề cho sinh viên*, Tạp Chí Khoa Học ĐHQGHN: Kinh Tế và Kinh Doanh, 34(1), 76 - 85.

(2) Trịnh Thị Hoa Mai (2008), *Liên kết đào tạo giữa nhà trường đại học với doanh nghiệp ở Việt Nam*, Tạp Chí Khoa Học Đại Học Quốc Gia Hà Nội, 24, 30 - 34.

(3) Trịnh Thị Hoa Mai (2008), *Liên kết đào tạo giữa nhà trường đại học với doanh nghiệp ở Việt Nam*, Tạp Chí Khoa Học Đại Học Quốc Gia Hà Nội, 24, 30 - 34.